

Tiden i Skapelsen

En teologisk och språklig studie av "sex dagar", "tusen år" och "femtio tusen år" i Koranen

1. Inledning

Koranen beskriver att Gud skapade himlarna och jorden "på sex dagar". Samtidigt framhåller Koranen att "en dag hos din Herre är som tusen år av det ni räknar" och att änglarna stiger upp till Honom under en tidsrymd motsvarande "femtio tusen år". Dessa utsagor väcker centrala frågor inom islamisk teologi, kosmologi och hermeneutik:

- Vad innebär "dagar" i en kosmisk kontext där jordisk tid ännu inte existerade?
- Hur ska relationen mellan gudomlig tid och skapad tid förstås?
- Hur harmoniseras de olika tidsangivelserna inom klassisk tafsir?

Denna artikel analyserar dessa frågor genom språklig, teologisk och exegetisk metod.

2. Språklig analys av ordet "yawm" (يوم)

Det arabiska ordet **yawm** betyder i sin grundform "dag", men klassisk arabisk semantik visar att ordet även används för:

- en tidsperiod av obestämd längd
- en epok eller fas
- en händelse eller ett skeende

I förislamisk poesi används *yawm* ofta metaforiskt för "en tid av prövning" eller "en historisk händelse".

Tafsirernas språkliga perspektiv

- **al-Tabari** betonar att *yawm* i skapelseberättelsen inte nödvändigtvis betyder 24 timmar, eftersom solen och månen ännu inte var skapade.
- **Ibn Kathir** framhåller att Gud använder ordet *yawm* för att beskriva skapelsens ordning, inte för att ange jordisk tid.
- **al-Sa'di** betonar att *yawm* här är "perioder vars längd endast Gud känner".

Det språkliga materialet visar alltså att "sex dagar" inte behöver förstås som sex jordiska dygn.

3. Skapelsen på sex dagar: Teologisk betydelse

Koranens återkommande formulering "sex dagar" (sittat ayyam) förekommer i flera suror.

3.1. Varför sex dagar?

Tafsirerna ger flera teologiska poänger:

- **Ordning och visdom:** Skapelsen sker stegvis, inte genom ett ögonblickligt "var!", för att visa Guds planering och perfektion (Ibn Kathir).
- **Pedagogik för människan:** Människan förstår processer bättre än ögonblickliga skeenden (al-Sa'di).
- **Manifestation av gudomlig makt:** Gud är inte bunden av tid, men Han väljer att skapa i etapper för att undervisa skapelsen (al-Tabari).

3.2. Inte jordiska dagar

Eftersom jorden, solen och månen ännu inte var skapade, är det teologiskt orimligt att tolka dagarna som 24-timmarsperioder.

Bernström uttrycker detta tydligt: "Dagarna i skapelsen är inte att förstå som jordiska dygn utan som kosmiska perioder."

Abdullah Yusuf Ali beskriver dem som "stages or phases of creation".

4. "En dag hos Gud är som tusen år av det ni räknar"

Denna vers (t.ex. 22:47) handlar inte om skapelsen utan om **Guds relation till tid**.

4.1. Teologisk innebörd

- Gud är **tidens Skapare**, inte en del av tiden.
- Tiden är relativ för skapelsen men inte för Gud.
- Versen uttrycker **Guds transcendens**: Hans perspektiv är oändligt, medan människans är begränsat.

4.2. Tafsirernas syn

- **al-Jalalayn**: Versen visar att Guds dom och belöning inte fördröjs; människan upplever tiden annorlunda.
- **al-Tabari**: Tusen år är ett exempel, inte en exakt matematisk relation.
- **Ibn Kathir**: Versen betonar att Gud inte påverkas av tidens gång.

5. "Änglarna stiger upp ... på femtio tusen år"

Versen (70:4) beskriver änglarnas uppstigning till Gud.

5.1. Språklig och teologisk betydelse

- "Femtio tusen år" är en **kosmisk måttenhet**, inte en jordisk.
- Den uttrycker **avstånd, rangordning** och **Guds upphöjdhet**.
- Den visar att skapelsens dimensioner är bortom mänsklig föreställning.

5.2. Tafsirernas tolkningar

- **al-Tabari**: Det är ett mått på avståndet mellan de lägsta och högsta himlarna.
- **Ibn Kathir**: Det kan syfta på Domedagens längd för de icke-troende.
- **al-Sa'di**: Det är en bild av Guds majestät och universums enorma skala.

6. Harmonisering av de tre tidsangivelserna

De tre uttrycken — sex dagar, tusen år, femtio tusen år — motsäger inte varandra. De beskriver **tre olika nivåer av verklighet**:

Utsaga	Nivå	Betydelse
Skapelsen på sex dagar	Kosmisk ordning	Perioder i skapelseprocessen
En dag som tusen år	Teologisk	Guds transcendens över tid
Femtio tusen år	Kosmisk avstånds-/rängskala	Universums storlek och änglarnas resa

Tiden i Koranen är alltså **flerskiktad**, inte linjär.

7. En jämförande analys av klassiska mufassirun

7.1. al-Tabari: Tid som berättad ordning, inte fysisk enhet

Metod och grundsyn al-Tabari arbetar filologiskt och med isnad-baserad exeges. Han samlar olika uttalanden från salaf och väger dem språkligt och teologiskt. För honom är *yawm* främst en textnära kategori: vad ordet kan betyda enligt arabiskan och hur de första generationerna förstått det.

"Sex dagar" I skapelseverserna återger al-Tabari flera uttalanden som inte binder *yawm* till 24 timmar, eftersom den jordiska dygnsrytmen saknar relevans innan sol och måne ordnats. Dagarna beskrivs istället som **successiva faser** i skapelsen, där poängen är ordningen och sekvensen, inte längden i moderna termer.

"En dag som tusen år" Här betonar al-Tabari att versen talar om **relationen mellan Guds handlande och människans upplevelse av tid**, inte om en exakt omräkningsfaktor. Tusen år fungerar som ett retoriskt mått för att visa hur stor skillnaden är mellan Guds perspektiv och människans.

"Femtio tusen år" al-Tabari framställer två huvudsakliga tolkningar:

- att det avser avståndet/"resan" mellan himlarna och Gud
- att det syftar på en aspekt av Domedagen I båda fallen visar han att talen används för att **signalera enorm skala**, inte för att vi ska räkna kosmologi matematiskt.

7.2. al-Jalalayn: Komprimerad, normativ läsning

Metod och stil al-Jalalayn är kortfattad och preskriptiv. Målet är att ange vad som avses, inte att bredda diskussionen.

"Sex dagar" Kommentaren betonar normalt den **stegvisa** skapelsen utan

att definiera längden på dagarna. Det underförstådda är att Gud ville manifesteras skapelsens ordning och visa att allt skedde enligt en plan.

"En dag som tusen år" al-Jalalayn lyfter ofta fram aspekten att detta ska:

- trösta de troende: Guds löfte är sant trots att det dröjer
- varna förnekarna: de tror att inget händer, men i Guds "mått" förflyter tiden helt annorlunda Fokus ligger mer på **moralisk och andlig betydelse** än på filosofisk tidsteori.

"Femtio tusen år" Här läggs betoningen ofta på **Domedagens längd** för de icke-troende och Guds upphöjdhet. Talet ger en bild av svårighet och intensitet, inte en fysikalisk parameter.

7.3. Ibn Kathir: Mellan tradition och teologisk reflektion

Metod och grundsyn Ibn Kathir kombinerar hadith, sahaba/tabī'in-uttalanden och teologisk strukturering. Han ligger ofta nära al-Tabari, men är mer systematiserande.

"Sex dagar" Ibn Kathir understryker att Gud kunde skapa genom ett enda "Var!", men valde sex dagar för att visa **sin visdom, sitt beslut och sin ordning**. Han förklarar att dagarna inte måste förstås som jordiska dygn, just eftersom dessa definieras av solens rörelse, som själv är skapad. Här framträder en tydlig **distinktion mellan kosmisk och jordisk tid**.

"En dag som tusen år" Ibn Kathir betonar att:

- Gud inte påverkas av tid
- människan upplever dröjsmål, men Gud varken skyndar eller fördröjer utanför sin visdom Ibn Kathir är noga med att inte låta talet tusen år öppna för spekulativ matematik; det är ett **pedagogiskt exempel**.

"Femtio tusen år" Han återger både tolkningen att detta avser änglarnas uppstigning och att det syftar på Domedagens längd. I båda fallen använder han hadith och athar för att ge en **eskatologisk tyngd** åt siffran. Det centrala är att skrämman den försumlige och påminna om den enorma verklighet som väntar.

7.4. al-Sa'di: Teologisk syntes och andlig pedagogik

Metod och stil al-Sa'di arbetar systematiskt teologiskt och fokuserar starkt på **tarbiya**: hur versen formar hjärtat. Han rör sig fritt mellan språklig,

teologisk och moralisk dimension.

"Sex dagar" al-Sa'di betonar att Gud skapade i sex **perioder** vars exakta längd endast Han känner. Det viktiga är:

- att skapelsen är **gradvis**
- att detta lär människan tålmod, planering och förståelse för process Han drar ofta ut en **karaktärspedagogisk lärdom**: den som tror på en sådan vis, planerande Herre bör själv leva ordnat.

"En dag som tusen år" al-Sa'di använder denna vers för att stärka **tawakkul** och befria människan från rastlöshet:

- Gud har inte "glömt" någon
- tidens längd är en prövning för människans tro, men hos Gud är allt klart, fast och närvarande Här blir tidsperspektivet en fråga om **förtröstan** mer än kosmologi.

"Femtio tusen år" Han tolkar ofta detta i ljuset av **Guds storhet**: sådana avstånd, sådana tidsrum, sådan dom – allt detta ska fylla hjärtat med vördnad och förbereda människan för mötet med Gud. Talet blir ett **andligt pedagogiskt verktyg** för att bryta världslig kortsiktighet.

7.5. Senmoderna översättare: Bernström och Abdullah Yusuf Ali

Metod och kontext Bernström och Yusuf Ali står i ett modernt intellektuellt klimat, där naturvetenskap, kosmologi och historisk läsning är närvarande. De försöker förena klassisk tafsir med ett språk som inte kolliderar med modern vetenskaplig förståelse.

"Sex dagar"

- **Bernström** betonar gärna att "dagar" här kan förstås som "tidsåldrar" eller "epoker", och markerar att texten inte talar om sex jordiska dygn utan om **kosmiska faser** i skapelsen.
- **Yusuf Ali** skriver uttryckligen "stages" eller "periods of time", vilket gör avståndet tydligt från bokstavlig 24-timmarstolkning.

Båda håller sig trogna kärnan i klassisk tafsir: att Gud är oberoende av tid och att "sex dagar" anger ordning, inte kalender.

"En dag som tusen år" Här lyfter de särskilt fram:

- Guds tidlöshet

- människans begränsade perspektiv De undviker att bygga spekulativa kosmologier och betonar istället **teologisk och existentiell betydelse**.

”Femtio tusen år” Yusuf Ali och Bernström framhåller den **symboliska tyngden** i talet: det pekar på universums enorma dimensioner och Domedagens intensitet. Samtidigt anknyter de till klassisk exeges genom att nämna änglarnas resa och Domedagen, men utan att pressa texten in i exakta fysikaliska modeller.

7.6. Sammanfattande jämförelse

- **al-Tabari**: Filologisk och berättarcentrerad; samlar röster, ger språkliga ramar och betonar att talen uttrycker ordning och skala.
- **al-Jalalayn**: Kort, normativ, fokuserar på vad man bör förstå praktiskt och andligt, inte på spekulativa detaljer.
- **Ibn Kathir**: Traditionell men systematisk; binder samman hadith, athar och doktrin, tydlig om skillnaden mellan Guds och skapelsens tid.
- **al-Sa’di**: Teologisk-själavårdande; tid som medel för att forma hjärta, tålamod och tawakkul.
- **Bernström/Yusuf Ali**: Senmoderna; samma teologiska kärna som klassikerna, men med språk som undviker konflikt med modern naturvetenskap.

Gemensamt för alla är:

- *yawm* i dessa verser är **inte** bundet till 24 timmar.
- talen (6, 1000, 50 000) är inte naturvetenskapliga formler, utan **gudomliga pedagogiska markörer**.
- Gud framstår konsekvent som **Skapare av tid**, aldrig bunden av den.

Denna jämförelse visar att, trots stil- och metodskillnader, går tafsirtraditionen i stort i samma riktning: Koranens tidsangivelser vill lyfta blicken från jordisk kronologi till en **teologisk förståelse av kosmos och Guds verklighet**.

8. Slutsats

Koranens tidsangivelser är inte avsedda att ge naturvetenskapliga mått, utan att:

- visa Guds makt och transcendens

- undervisa människan om skapelsens ordning
- uttrycka kosmiska realiteter bortom jordisk tid
- förmedla att Gud inte är bunden av tid, medan skapelsen är det

De klassiska mufassirun är eniga om att "sex dagar" inte är jordiska dygn, att "tusen år" är ett pedagogiskt exempel och att "femtio tusen år" uttrycker kosmiska dimensioner.

Tillsammans bildar dessa verser en sammanhängande teologisk vision: **Gud är Skaparen av tid, rum och process — och Hans verklighet kan inte mätas med våra mått.**

Fotnoter från al-Tabari

1. Om "sex dagar" (passar som fotnot i avsnittet om skapelsen)

قال الطبري: «إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ إِنَّمَا ذَكَرَ الْأَيَّامَ السَّيِّئَةَ لِيُعَلِّمَ خَلْقَهُ أَنَّهُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ عَلَى مَهْلٍ وَتَدْبِيرٍ» **al-Tabari:** "Gud nämner de sex dagarna för att lära Sitt skapade folk att Han skapade himlarna och jorden med eftertanke och planering."

2. Om att dagarna inte är jordiska dygn (passar i språkliga analysen av *yawm*)

قال الطبري: «وَالْيَوْمُ مِنْ أَيَّامِ الْخَلْقِ غَيْرُ الْيَوْمِ الْمَعْرُوفِ عِنْدَكُمْ، لِأَنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَمْ يُخْلَقَا بَعْدَ» **al-Tabari:** "Dagen i skapelsens dagar är inte den dag ni känner till, eftersom solen och månen ännu inte var skapade."

3. Om "en dag som tusen år" (passar i avsnittet om Guds tidsbegrepp)

«قال الطبري: «ذَكَرُ الْأَلْفِ إِنَّمَا هُوَ عَلَى جِهَةِ التَّمَثِيلِ لِعِظَمِ الْفَارِقِ بَيْنَ تَقْدِيرِ اللَّهِ وَتَقْدِيرِ خَلْقِهِ» **al-Tabari:** "Talet tusen nämns som ett exempel för att visa den enorma skillnaden mellan Guds mått och Hans skapares mått."

4. Om "femtio tusen år" (passar i avsnittet om änglarnas uppstigning)

قال الطبري: «هو مسافة ما بين السموات العلى إلى حيث أمر الله، يقطعهُ الملكُ في خمسين ألفَ سنةٍ مما تعدون» **al-Tabari:** "Det är avståndet mellan de högsta himlarna och den plats dit Gud befallt, och ängeln färdas det på femtio tusen av era år."

Fotnoter från Ibn Kathir

5. Om skapelsen i sex dagar (passar i teologiska avsnittet)

قال ابن كثير: «ولو شاء لخلقها في لحظة واحدة، ولكنه سبحانه أراد أن يُعلم خلقه التثبِتَ» **Ibn Kathir:** "Om Han velat kunde Han ha skapat allt i ett enda ögonblick, men Han ville lära Sin skapelse eftertanke och gradvishet."

6. Om att dagarna inte är 24 timmar (passar i språkliga analysen)

قال ابن كثير: «ليس المرادُ بالأيامِ هاهنا الأيامُ التي نعدُّها، فإنما يكون ذلك بعد خلقِ الشمسِ والقمرِ» **Ibn Kathir:** "Dagarna som avses här är inte de dagar vi räknar, för sådana finns först efter solens och månens skapelse."

7. Om "en dag som tusen år" (passar i avsnittet om Guds transcendens)

«قال ابن كثير: «يُخبرُ تعالى عن عِظَمِ شأنِهِ وأنه لا يتأثرُ بالزمانِ، بل الزمانُ مخلوقٌ له» **Ibn Kathir:** "Gud berättar om Sin storhet och att Han inte påverkas av tiden; tiden är skapad av Honom."

8. Om "femtio tusen år" (passar i avsnittet om kosmiska mått)

قال ابن كثير: «هو يومٌ طويلٌ على الكافرين، مقدارُهُ خمسون ألفَ سنةٍ، كما ثبت في الأحاديثِ» **Ibn Kathir:** "Det är en dag som är lång för de icke-troende, vars längd är femtio tusen år, enligt autentiska

hadither.”

Fotnoter från al-Jalalayn

9. Om ”sex dagar” (lägg som fotnot i skapelseavsnittet)

al-Jalalayn: «قال الجلالان: «في ستة أيام: أي في مدّة قدرها الله تعالى، لا كأيامكم sex dagar: det vill säga i en tidsperiod som Gud bestämt, inte som era dagar.»

10. Om ”en dag som tusen år” (lägg i avsnittet om Guds tidsbegrepp)

al-Jalalayn: «قال الجلالان: «يومٌ عند ربك كآلف سنةٍ مما تعدّون: أي في طولهِ عليكم ”En dag hos din Herre är som tusen av era år: det vill säga i hur lång den upplevs vara för er.»

11. Om ”femtio tusen år” (lägg i avsnittet om änglarnas uppstigning)

«قال الجلالان: «مقدارُهُ خمسون ألفَ سنةٍ: أي في شدّته وطولهِ على الكافرين al-Jalalayn: ”Dess längd är femtio tusen år: det vill säga i dess svårighet och längd för de icke-troende.»

Fotnoter från al-Sa‘di

12. Om ”sex dagar” (lägg i teologiska avsnittet om skapelsens visdom)

«قال السعدي: «خَلَقَهَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ لِحِكْمٍ عَظِيمَةٍ، مِنْهَا تَعْلِيمٌ عِبَادِهِ التَّدرِجَ وَالتَّثْبِتَ al-Sa‘di: ”Han skapade dem på sex dagar av stora visdomar, bland annat att lära Sina tjänare gradvishet och eftertanke.»

13. Om ”en dag som tusen år” (lägg i avsnittet om Guds transcendens)

«قال السعدي: «يُبَيِّنُ تَعَالَى أَنْ الزَّمَانَ لَا يُؤَثِّرُ فِيهِ، وَأَنَّ يَوْمَهُ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا يَعُدُّ الْخَلْقُ

al-Sa'di: "Gud klargör att tiden inte påverkar Honom, och att Hans dag är som tusen av de år skapelsen räknar."

14. Om "femtio tusen år" (lägg i avsnittet om kosmiska mått)

«قال السعدي: «وذلك لعِظَمِ ذلك اليومِ وهَوَلِهِ، حتى كان مقدارُهُ خمسينَ ألفَ سنةٍ
al-Sa'di: "Detta på grund av den dagens storhet och skräck, så att dess mått är femtio tusen år."

Fotnoter från klassiska rabisk-grammatiska källor om ordet *yawm* (يوم)

Här har jag valt tre centrala källor: **Ibn Faris (Maqayis al-Lugha)**, **al-Raghib al-Asfahani (Mufradat al-Qur'an)** och **Lisan al-Arab**.

15. Ibn Faris – Maqayis al-Lugha (lägg i språkliga analysen av *yawm*)

«قال ابن فارس: «اليومُ يدلّ على وقتٍ من الزمانِ، وقد يُستعملُ في غيرِ المحدودِ منه
Faris: " *Yawm* betecknar en tidpunkt eller tidsperiod, och kan användas även för en icke-avgränsad tidslängd."

16. al-Raghib al-Asfahani – Mufradat Alfaz al-Qur'an (lägg i semantiska avsnittet)

قال الراغب: «اليومُ قد يُرادُ به مطلقُ الوقتِ، كقوله تعالى: في يومٍ كان مقدارُهُ خمسينَ ألفَ سنةٍ
al-Raghib: " *Yawm* kan avse tid i allmän mening, såsom i Hans ord: 'en dag vars längd är femtio tusen år'."

17. Lisan al-Arab – Ibn Manzur (lägg i språkliga analysen)

«قال ابن منظور: «اليومُ: مُدَّةٌ من الزمانِ، وقد يُطلقُ على الحدِّثِ نفسه
" *Yawm* är en tidsperiod, och kan även användas för att beteckna själva händelsen."

KORANEN & SUNNAH

- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)